

fælde saaledes, at Salget skeer til Fæsteren i levende Live, og da vil det af mig stillede Forslag, jo aldeles ikke gjøre nogen Forandring, det vil kun gjøre, at ikke blot, naar der skeer et Salg, saa skeer det til Fæsteren i levende Live, men ogsaa, at Salgene nu langt snarere i det Hele ville skee. Den anden Afdeling af Forslaget gaaer ud paa, at der skulde lægges en Kjendelse paa Fæsternes Efterladte, naar de havde fastholdt hele den gamle Ordning istedetfor at gaae ind paa, hvad Tiden krævede, naar det var dem, der havde modsat sig Fæstets Overgang til Selveiendom. Det kan aldeles ikke nytte at paastaa, at Fæsterne aldrig gjøre dette, thi det skeer meget ofte, at de ældre Fæstere modsætte sig, og at Fæsternes Børn ere ude af Stand til at kunne bevæge de Eldre til at købe. De Eldre gaar ud fra, at Forholdet i det Dieblif, de købe, ved større åarlige Afgifter forværres for dem, og sige da til de yngre: I skulle ikke saameget trænge paa, at vi ældre Fæstere selv skulle købe, thi der er Mulighed for, at I kunne faae dem paa samme billige Betingelser til Fæste af Herffabet, som vi have faaet dem i sin Tid. Gamle Folk have megen Vanskelighed ved at faae Dinene op for, hvorledes Tiderne have forandret sig. Derfor troer jeg, man vil gjøre mangen en Fæsters Børn en Gjeneste med at hjælpe dem ligeoverfor den ældre Slægt, saa at de kunne paavise, at det ikke blot er sandsynligt, men sikkert, at det vil være til Skade for dem, hvis ikke Handelen om deres Fæstegaarde berigtiges i de Eldres levende Live. Det tredje Stykke gaaer ud paa, at naar der skal sælges til Fremmede, skal der afgaae en Trediedeel. Jeg var ifjor med at stille et Endringsforslag om, at en Trediedeel skulde forandres til en Fjerdedeel. Jeg troer, at selv en Fjerdedeel er noget høit for det, man der ved søger at rømme, nemlig Fæstetvangens Dphør, og derfor har jeg, idet jeg fastholder en Trediedeel, egentlig ikke alene tænkt paa Fæstetvangens Dphør, men paa en Kjendelse imod Godseierens Uvillie, paa samme Maade, som Tilfældet er med Hensyn til Fæsternes Børn. Som jeg senere skal vise, har jeg antaget, at en vis Deel af Summen maatte

betrages som en Kjendelse for Godseieren imod Modvillie med Hensyn til Fæstes Overgang til Selveiendom, og det andet som Berlag, fordi han modtager Mel til Frihed for Fæstetvang. Nu kunde man nok synes, at der var noget Urigtigt i, at jeg i det andet Stykke vel lader Fæstetvangen hvile paa den solgte Gaard, men borttager den i det tredje Stykke med Hensyn til de der omtalte Tilfælde. Man kunde derefter maaskee mene: ja, Forslaget har den samme Fare som Fæsteforslaget ifjor, naar man borttog Fæstetvangen for 20 Aar paa den solgte Gaard; men saa overseer man, at ved det Endringsforslag, der ifjor var stillet, vilde Fæstetvangen for de 20 Aar blive borttaget for alle Landets Gaarde, som endnu vare Fæstegaarde, men ved det Forslag, der her er stillet, vil det kun finde Sted ved de isaaare enkelte Salg til Fremmede, og ikke ved Salg til Fæsternes Efterladte, som paa Grund af hele Bestemmelsens Natur vil blive det Almindelige. Gaanske vist bliver ogsaa hele Fæstepligten i 20 Aar liggende paa de Gaarde, som Fæsternes Børn købe, men er der Noget, der kan finde sig i Bevarelsen af Fæstepligten, saa er det Fæsternes Børn, for hvem den slet ingen Betydning har, naar de selv drive Gaarden. Man opnaar altsaa ved Forslaget, som jeg her har stillet det, omtrent akkurat det Samme som ved Lovforslaget ifjor, men man bliver fri for denne underlige Indgang i Statskassen og Udgang af Statskassen. Det, som man altsaa gjør, er, at man siger, at naar efter hele Lovgivningens Aand en Fæstegaard gaaer over til Fæsterens Børn, saa giver Staten Afkald paa at kunne faae Erstatning for en øieblifflig Dphør af Fæstetvangen, men fordrer blot en Kjendelse, fordi Fæstetstedet ikke efter Tidens hele Aand er gaaet over til Selveiendom i Fæsterens levende Live, men naar den gaaer over til Fremmede, saa fordrer den for Fæstetvangens øieblifflige Dphør og som en Kjendelse, fordi der ikke er solgt før efter Tidens Fordring, en Trediedeel af Kjøbesummen. Men skeer Salget efter Tidens hele Aand allerede til den nærværende Fæster i hans levende Live, giver Staten ganske Afkald paa at faae Erstatning for Fæstetvangens Dphør